

**MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
DEPARTAMENT KONSULARNY**

**RAPORT O DZIAŁANIACH
MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH
W/S POLSKIEGO OBYWATELA PORWANEGO
W PAKISTANIE**

Maj 2009

RESUMÉ

1. Zgodnie z konstytucyjną powinnością zapewnienia opieki państwa obywatelom polskim za granicą, Ministerstwo Spraw Zagranicznych w dniu **28.09.2008 roku podjęło się koordynacji działań na rzecz Polaka porwanego w Pakistanie.**
2. Powołany zgodnie ze **stosowaną praktyką opieki konsularnej** w sytuacjach kryzysowych **sztab kryzysowy**, włączył do swojego składu przedstawicieli wszystkich instytucji zewnętrznych, które mogły pomóc w sprawie. Ze względu na wyjątkowy charakter sytuacji kryzysowej, **sztab został przekształcony w Zespół Koordynacyjny**, a jego skład ograniczony do przedstawicieli ściśle wybranych departamentów MSZ oraz instytucji zewnętrznych; **nadzór** nad jego pracą został powierzony **Sekretarzowi Stanu oraz Podsekretarzowi** odpowiedzialnemu za kontynent azjatycki a **koordynacja pracy** zapewniona została przez **Departament Konsularny i Polonii.**
3. Zadaniem Zespołu było **wypracowanie oraz rekomendowanie propozycji działań polityczno-dyplomatycznych, wspierających równoległe działania operacyjne** oraz utrzymywanie **kontaktów z partnerami zewnętrznymi** (rodzina, Geofizyka, media). Ustalenia Zespołu przekazywane były kierownictwom reprezentowanych instytucji, a za ich pośrednictwem **Rządowemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego (RZZK).**
4. **MSZ podjął się zadania prezentowania opinii publicznej informacji nt. prowadzonych działań w celu maksymalnej ochrony zadań operacyjnych** realizowanych przez służby specjalne.
5. **W celu ochrony porwanego i prowadzonych działań, a także ograniczenia potencjalnej eskalacji żądań porywaczy, MSZ przyjął zasadę restrykcyjnej, minimalistycznej polityki informacyjnej wobec mediów.**
6. W ramach stałej pracy Zespołu w okresie od 29.09.08 do 09.03.09 odbyło się **kilkadziesiąt spotkań** jego gremium.
7. Minister SZ powierzył jednemu z członków Zespołu, Ambasadorowi Z. Kuchciakowi **funkcję Specjalnego Wysłannika Ministra SZ ds. Polaka porwanego w Pakistanie.** Jego zadaniem było wzmocnienie nacisku na władze Pakistanu z uwzględnieniem sugestii i rekomendacji wysuwanych przez Ambasadę RP w Islamabadzie oraz Zespół.
8. W oparciu o prace Zespołu w w/w okresie przeprowadzono **kilkadziesiąt polityczno-dyplomatycznych działań dwustronnych i międzynarodowych, w które aktywnie zaangażowali się, wspierając je swoim autorytetem - Prezydent, Premier oraz Minister SZ** Rzeczypospolitej Polskiej, a także wysocy przedstawiciele UE oraz NATO, w celu wyegzekwowania od strony pakistańskiej skutecznych działań mających doprowadzić do uwolnienia polskiego obywatela.
9. Działania te **wspierały równoległe wysiłki prowadzone przez polskie służby specjalne.**
10. Działania na rzecz uwolnienia Polaka prowadzone były w **niezwykle skomplikowanej sytuacji wewnętrznej oraz międzynarodowej Pakistanu, związanej z walką z terroryzmem.**
11. Pomimo zaangażowanych sił i środków **działania zakończyły się niepowodzeniem - śmiercią porwanego.**
12. W wyniku wszechstronnych nacisków dyplomatycznych, których nie zaprzestano po tragicznej śmierci porwanego oraz prowadzonych przez władze pakistańskie działań operacyjnych, **odzyskano ciało zmarłego.** W dniu 29 kwietnia 2009 r. ciało Piotra Stańczaka **przetransportowane zostało do Polski na pokładzie pakistańskiego samolotu wojskowego.** Przekazaniu ciała towarzyszył Sekretarz Stanu w pakistańskim MSZ Malik Ahmad Khan.

ANALIZA PRZYCZYN NIEPOWODZENIA DZIAŁAŃ NA RZECZ UWOLNIENIA POLSKIEGO OBYWATELA PORWANEGO W PAKISTANIE

Od 28 września 2008 roku prowadzone były wielopłaszczyznowe działania na rzecz uwolnienia Polaka: bieżące - realizowane przez Ambasadę, dwustronne - z udziałem najwyższych władz RP oraz międzynarodowe - z udziałem najwyższych przedstawicieli organizacji międzynarodowych. Równoległe służby specjalne realizowały wielotorowe działania zarówno we współpracy ze służbami pakistańskimi oraz partnerskimi, jak i prowadzone wyłącznie własnymi środkami. Jednocześnie podczas działań politycznych i operacyjnych zostało wypracowywanych kilka scenariuszy przewidujących niepowodzenie obranych dróg i metod. Kilkakrotnie podczas realizacji akcji pojawiały się uzasadnione powody, by sądzić, że moment uwolnienia porwanego jest już bliski. Posiadamy dowody, nie tylko w formie zapewnień strony pakistańskiej, ale także służb partnerskich oraz w oparciu o własne zweryfikowane informacje, że zasadne były oczekiwania na pozytywne rozwiązanie sprawy. Wskazywały na to także dotychczasowe doświadczenia oraz sytuacje zakładnicze innych porwanych (Chiny, Afganistan), przetrzymywanych dłużej niż obywatel polski.

W tym kontekście, w opinii ekspertów i osób dysponujących szczegółową wiedzą na temat lokalnych uwarunkowań, zaskakująca, brutalna egzekucja zakładnika była wynikiem splotu niesprzyjających okoliczności. Do bezpośrednich przyczyn niepowodzenia tych działań należy zaliczyć:

1. brak gotowości rządu pakistańskiego do spełnienia żądań stawianych przez terrorystów,
2. brak woli porywaczy do zmiany żądań politycznych na inne warunki uwolnienia,
3. międzynarodowy charakter sytuacji zakładniczej obywatela RP, będącej elementem szerszych oczekiwań Talibów wobec rządu Pakistanu (w tym czasie Polak nie był jedynym uprowadzonym cudzoziemcem).

Do niekorzystnych uwarunkowań, które pośrednio wpłynęły na nieskuteczność prowadzonych przez działań należy dodatkowo zaliczyć:

1. trudną sytuację międzynarodową Pakistanu, łącznie z zagrożeniem konfliktem zbrojnym z Indiami po zamachach w Mumbaju,
2. skomplikowaną sytuację wewnętrzną z wysokim zagrożeniem terrorystycznym,
3. rozbieżności w w działaniach po stronie pakistańskiej,
4. akcje wojskowe sił pakistańskich w regionie sąsiadującym z miejscem działania ugrupowania **terrorystycznego**, jak i w miejscu przetrzymywania Polaka w okresie ultimatum (kilkadziesiąt ofiar wśród ekstremistów oraz straty materialne),
5. charakter żądań terrorystów, w tym także oczekiwanie na uwolnienie radykalnych ekstremistów powiązanych z al - Kaidą oraz odpowiedzialnych za zabójstwo D.Pearla,
6. konflikty wewnętrzne w obrębie grupy porywaczy, w wyniku których wysuwane były zmienne, niespójne w charakterze i zakresie, żądania wobec władz Pakistanu.

Wymienione wyżej czynniki i uwarunkowania, tak w kontekście pełnych 5 miesięcy działań, jak i bezpośrednio w ostatnim okresie, wyznaczonym ogłoszeniem ultimatum, spowodowały, że porywacze zrezygnowali z jakichkolwiek negocjacji, postanawiając - najprawdopodobniej - wykorzystać egzekucję Polaka do udowodnienia rządowi pakistańskiemu swojej determinacji oraz wywarcia radykalnej presji w celu uzyskania większych ustępstw w sprawie pozostałych porwanych z Chin i Afganistanu. Przyspieszenie rozmów dotyczących uwolnienia chińskiego inżyniera, ustępstwa Pakistańczyków w tym względzie (nie akceptowane podczas całego - dłuższego niż w odniesieniu do Polaka - okresu przetrzymywania zakładnika) oraz jego wydanie przed wizytą Prezydenta Pakistanu w Pekinie, potwierdzają nie tylko tę tezę, ale też skuteczność brutalnej taktyki zastosowanej przez porywaczy, której Polak stał się ofiarą.

SPIS TREŚCI

I. SYTUACJA POLITYCZNA I BEZPIECZEŃSTWA W PAKISTANIE PRZED I W OKRESIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH NA RZECZ UWOLNIENIA POLAKA

- 1. Krótki rys historyczny**
- 2. Sytuacja międzynarodowa Pakistanu**
- 3. Sytuacja wewnętrzna w Pakistanie**
- 4. Statystyka porwań**

II. INFORMACJA O NAJWAŻNIEJSZYCH DZIAŁANIACH WYPRACOWANYCH PRZEZ ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY ZREALIZOWANYCH PRZEZ PRZEDSTAWICIELI NAJWYŻSZYCH WŁADZ PAŃSTWA, ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH, MSZ ORAZ SŁUŻBY DYPLOMATYCZNE I KONSULARNE

- 1. Zespół koordynacyjny**
- 2. Relacja z najważniejszy działań zrealizowanych w wyniku pracy Zespołu**
- 3. Analiza aspektów prawnych porwania Polaka w Pakistanie w kontekście zidentyfikowania, poszukiwania oraz ukarania sprawców**

**I. SYTUACJA
POLITYCZNA I BEZPIECZEŃSTWA
W PAKISTANIE
PRZED I W OKRESIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH NA
RZECZ UWOLNIENIA POLAKA**

I. SYTUACJA POLITYCZNA I BEZPIECZEŃSTWA W PAKISTANIE PRZED I W OKRESIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH NA RZECZ UWOLNIENIA POLAKA

1. Krótki rys historyczny

Islamizacja Pakistanu postępująca od wczesnych lat 70-tych ubiegłego wieku przybrała nowy wymiar i skalę w związku z walką toczącą się przeciwko radzieckiej interwencji w Afganistanie. Wtedy to, głównie na terenach przygranicznej prowincji NWFP (North-West Frontier Province – Północno-Zachodnia Prowincja Graniczna), zaczęły powstawać, przy wydatnej pomocy USA i Arabii Saudyjskiej, tysiące (obecnie ich liczbę na terenie Pakistanu szacuje się na ok. 20-tysięcy) szkół koranicznych (medres), które, oprócz nauki islamu w ortodoksyjnej, wahabickiej wersji, kształciły też setki tysięcy **mudżahedinów** na świętą wojnę z ZSRR w Afganistanie. Choć większą część ich „absolwentów” stanowili uchodźcy afgańscy, to szkoły te wypełniły lukę edukacyjną i zaczęły też odgrywać znaczną rolę w kształtowaniu postaw miejscowego, zacofanego pod względem cywilizacyjnym społeczeństwa.

Poparcie ich działalności przez rząd federalny wzrosło po dojściu w Afganistanie do władzy Talibów w drugiej połowie lat 90 i powstaniu w tym kraju pierwszego w historii przyjaznego dla Islamabadu, a wrogiego dla New Delhi, reżimu. Sytuacja taka, w myśl popieranej przez wojsko i służby specjalne koncepcji tzw. głębi strategicznej, była bardzo korzystna dla Pakistanu na wypadek ewentualnej wojny z Indiami.

2. Sytuacja międzynarodowa Pakistanu i tzw. wojna z międzynarodowym terroryzmem

Sytuacja uległa pewnej, przynajmniej teoretycznej zmianie po wydarzeniach z 11 września 2001 r. i przystąpieniu Pakistanu, rządzonego przez generała - Perveza Musharrafa, do międzynarodowej koalicji antyterrorystycznej. Oficjalnie, w zamian za wielomiliardowe wsparcie ze strony USA ekstremiści islamscy przestali być popierani przez rządzące w Pakistanie wojsko, a gen. P. Musharraf zaczął wprowadzać politykę tzw. umiarkowanego oświecenia („enlightened moderation”). Nieoficjalnie, wojskowy establishment nie pogodził się z upadkiem przyjaznego Islamabadowi reżimu Talibów w Afganistanie, którzy w znakomitej części znaleźli schronienie na terenie Pakistanu, gdzie zaczęli odbudowywać swoje siły. Sytuacja zaczęła ulegać dalszej radykalizacji od 2005 r., kiedy to Indie zaczęły intensyfikować ścisłą współpracę w Afganistanie z rządem prezydenta Hamida Karzaja. Dodatkowo w lipcu 2005 r. Stany Zjednoczone podpisały z Indiami ramowe porozumienie o współpracy w dziedzinie cywilnych technologii nuklearnych. Pokazywało to, kto w regionie Azji Południowej jest de facto strategicznym partnerem USA i zostało bardzo nieprzychylnie odebrane w Islamabadzie. Hasło „wojny z międzynarodowym terroryzmem” stało się bardzo niepopularne w coraz bardziej antyamerykańskim i antyzachodnim społeczeństwie Pakistanu. Rosnące w siłę partie muzułmańskie przeciwne oficjalnej polityce P. Musharrafa wymusiły wprowadzenie elementów pewnej niezależności w stosunku do wymagań stawianych przez amerykańską walkę z terroryzmem. Dowodem na tę nową tendencję w polityce Pakistanu było zawarte w 2006 r. porozumienie z przywódcami plemion pasztuńskich w Waziristanie Północnym i Południowym. Umowa ta w praktyce oddawała kontrolę nad odcinkiem granicy z Afganistanem lokalnym przywódcom klanowym. Porozumienie władz z szefami plemion było krytykowane przez władze Afganistanu i przedstawicieli państw, których wojska prowadzą w Afganistanie walkę przeciwko Talibom.

3. Sytuacja wewnętrzna w Pakistanie

Pomimo zawarcia tego porozumienia, które miało zachęcić ekstremalne środowiska opozycyjne do szerszego dialogu z rządem, **sytuacja bezpieczeństwa w 2007 r. ulegała dalszemu pogorszeniu**. Prawdziwy wybuch nastąpił w lipcu 2007 r. – studenci szkoły koranicznej, działającej przy jednym z najważniejszych meczetów w Islamabadzie (tzw. Czerwony Meczet) ogłosili strajk i okupację obiektu domagając się wprowadzenia w kraju prawa *szariatu*. Nieudane negocjacje doprowadziły w efekcie do szturmowania armii na okupowany meczet, w wyniku którego śmierć poniosły 102 osoby. To zdecydowane posunięcie rządu w walce z ekstremistyczną opozycją muzułmańską doprowadziło do otwartego konfliktu z ekstremistycznymi grupami zbrojnymi powiązаныmi z Talibami i al-Kaidą, głównie na terenach przygranicznych z Afganistanem (Północno-Zachodnia Prowincja Graniczna - NWFP, Federalnie Administrowane Terytoria Plemienne - FATA), ale również w innych częściach kraju oraz w dużych miastach.

Dalsze próby aktywnego zwalczania Talibów po pakistańskiej stronie granicy, podjęte pod amerykańską presją oraz w związku z drastycznie pogarszającą się sytuacją bezpieczeństwa na terenie samego Pakistanu **doprowadziły do powstania na przełomie 2007 i 2008 roku Ruchu Talibów Pakistanu - Tehrik-e-Taliban (TTP) pod przywództwem Baitullaha Meshuda**, tj. koalicji Talibów "pakistańskich", którzy w odpowiedzi na działania wojsk rządowych na terytoriach plemiennych, głównie w Waziristanie Południowym, rozpoczęli kampanię terrorystyczną w Pakistanie. Ruch Talibów Pakistanu uznawany jest powszechnie za wykonawcę zamachu na Benazir Bhutto w grudniu 2007 r., jak również tragicznego w skutkach (ponad 100 ofiar śmiertelnych, w tym m. in. ambasador Czech) ataku bombowego na hotel Marriott w Islamabadzie.

Deklarowanym celem TTP jest antyamerykański, antyzachodni dżihad w Pakistanie, wprowadzenie *szariatu* oraz zerwanie sojuszu strategicznego ze Stanami Zjednoczonymi. Al-Kaida wzywa pakistańskich Talibów do obalenia państwa „sterowanego z ambasady amerykańskiej”.

Sytuację komplikuje fakt, iż w FATA walczą nie tylko siły rządowe, lecz także różne ugrupowania rebeliantów między sobą (w agencji Kurram szyici z sunnitami, a w agencji Khyber oddziały różnych odłamów sufickich). Ponadto w pasie plemiennym wzdłuż granicy z Afganistanem działa od 500–600 (według byłego prezydenta Musharrafa) do 1200 (według obecnego premiera Y. Gillaniego), bądź 8000 (wg ministra SW) obcych bojowników. Inne źródła oficjalne mówią nawet o obecności 18 000 obcych bojowników, głównie z państw arabskich, a także z Kaukazu i Azji Centralnej.

W 2008 roku, pomimo ustąpienia prezydenta P. Musharrafa i przeprowadzenia parlamentarnych wyborów powszechnych sytuacja w Pakistanie pozostawała napięta. Zamordowanie Benazir Bhutto usunęło ze sceny politycznej charyzmatycznego polityka. Jej mąż, Asif Ali Zardari, który przejął kierownictwo Partią Ludową (PPP), nie ma najlepszych relacji z przywódcą największej partii opozycyjnej Pakistańskiej Ligii Muzułmańskiej (PML-N) Nawazem Sharifem. Początkowo, po wyborach powszechnych z lutego 2008 r. PML-N popierała rząd PPP. Obecnie Nawaz Sharif przeszedł do twardej opozycji, co powoduje, iż PPP ma problemy z zebraniem większości parlamentarnej i musi liczyć na byłych zwolenników prezydenta Musharrafa i posłów pochodzących z małych, lokalnych partii lub niezrzeszonych. **Bardzo zła sytuacja gospodarcza**, w szczególności 25 % inflacja, duże (w tym ukryte) bezrobocie oraz powszechna bieda (1/3 społeczeństwa żyje poniżej lub na granicy ubóstwa), powoduje narastanie społecznego niezadowolenia oraz niechęci do rządu. Może to utarować drogę do władzy partiom politycznym mniej skłonnym do współpracy z Zachodem niż Pakistańska Partia Ludowa lub ułatwić ponowne przejście władzy przez armię. W obydwu przypadkach może dojść do

umocnienia protalibskich przedstawicieli establishmentu i osłabienia pakistańskiego zaangażowania w wojnę z terroryzmem.

Efektom ofensywy Talibów i innych ekstremistów jest de facto utrata kontroli oraz wpływu na sytuację polityczną i bezpieczeństwa przez władze centralne w FATA, w NWFP i po części w Beludżystanie, gdzie sytuacja wygląda trochę inaczej – brak pełnej kontroli ze strony władz w Islamabadzie nad terenem tej prowincji wynika z kilkudziesięcioletniej działalności zbrojnej różnych ugrupowań separatystycznych, których głównym celem jest autonomia Beludżystanu, a nie święta wojna z cywilizacją Zachodu, czy też ustanowienie państwa islamskiego opartego o prawo *szariatu*. Talibowie zajmują miasta, atakują duże ośrodki administracyjne i garnizony. Rebelianci kontrolowali lub kontrolują sześć z siedmiu agencji w FATA i znaczną część NWFP, w tym odległą od stolicy kraju o 100-150 km dolinę Swat. Na tych terenach, oprócz „rodzimych” Talibów z TTP operują także afgańskie ugrupowania zbrojne pasztuńskiego klanu **Hakkanich**, siły **Harakat Inqilab**, różne ugrupowania terrorystyczne, w tym **Lashkar-e-Toiba** (odpowiedzialna m. in. za zamachy w Mumbaju w listopadzie 2008 r.), a także zwykłe grupy bandyckie, które wykorzystują panujący chaos w celu wzbogacenia się poprzez porwania dla okupu lub napady zbrojne.

4. Statystyka porwań

Według informacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Pakistanu w ciągu ostatnich dwóch lat na terenie tego kraju porwano dla okupu 1059 osób, z czego 80 zostało zabitych a 921 udało się uwolnić. Najwięcej porwań dokonano w prowincji Pendżab (348) oraz w Północno-Zachodniej Prowincji Granicznej NWFP (262 osoby). Z informacji z tego samego źródła wynika, że w 2008 roku w FATA i NWFP zostało porwanych ponad 300 „znaczących osób”, z tego 270 wojskowych w Swat, Agent Polityczny z południowego Waziristanu, członkowie sił paramilitarnych z południowego Waziristanu. Z udostępnionej Ambasadzie RP listy nie wynika, ilu zakładników zabito, niemniej wiadomo, że co najmniej kilkanaście osób spośród nich nie żyje.

Z kolei według Departamentu Stanu USA oraz amerykańskiego Centrum ds. Zwalczania Terroryzmu (National Counterterrorism Center) w ostatnich dwóch latach porwano w Pakistanie 1003 osoby, z czego ponad 20 obcokrajowców (w tym sześciu Chińczyków i kilku Amerykanów). **W 2008 roku wśród porwanych, poza Polakiem, było dwóch Chińczyków (jeden uciekł, drugi został zwolniony), Ambasador Afganistanu i konsul Iranu. Najbardziej znanym przypadkiem porwania obcokrajowca na terenie Pakistanu w dniach poprzedzających zamordowanie Piotra Stańczaka była sprawa uprowadzenia 2 lutego 2009 r. obywatela USA, szefa lokalnego biura UNHCR w stolicy Beludżystanu Quecie Johna Soleckiego, do którego przyznała się wcześniej nieznana organizacja separatystyczna Baloch Liberation United Front (BLUF). John Solecki został zwolniony 5 kwietnia 2009 r.**

**II. INFORMACJA
O NAJWAŻNIEJSZYCH DZIAŁANIACH
WYPRACOWANYCH
PRZEZ ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY,
ZREALIZOWANYCH PRZEZ
PRZEDSTAWICIELI NAJWYŻSZYCH WŁADZ
PAŃSTWA, ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH,
MSZ ORAZ SŁUŻBY DYPLMATYCZNE
I KONSULARNE**

III. INFORMACJA O NAJWAŻNIEJSZYCH DZIAŁANIACH WYPRACOWANYCH PRZEZ ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY, ZREALIZOWANYCH PRZEZ PRZEDSTAWICIELI NAJWYŻSZYCH WŁADZ PAŃSTWA, ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH, MSZ ORAZ SŁUŻB DYPLOMATYCZNYCH I KONSULARNYCH

1. Zespół Koordynacyjny

Powołanie Zespołu Koordynacyjnego

W dniu **29.09.2008 r.** decyzją kierownictwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych został powołany **wewnętrzny sztab kryzysowy** ds. Polaka porwanego w Pakistanie. Tego samego dnia odbyło się pierwsze spotkanie sztabu MSZ **z udziałem zaproszonych przedstawicieli instytucji zewnętrznych**. Ze względu na wyjątkowy charakter sytuacji kryzysowej, sztab został przekształcony w **Zespół Koordynacyjny**, a jego skład ograniczony do przedstawicieli ściśle wybranych departamentów MSZ oraz instytucji zewnętrznych. W ciągu pierwszego miesiąca Zespół obradował kilkanaście razy, **przekazując sugestie ze swoich posiedzeń** członkom kierownictwa reprezentowanych instytucji, którzy z kolei poddawali je pod dyskusję oraz decyzje na poziomie **Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (RZZK)**. W dniu **23.10.2008 r.** w liście skierowanym do członków RZZK Minister Spraw Zagranicznych poinformował o **zasadach działania Zespołu Koordynacyjnego**, przekazując relację z dotychczasowych jego prac. W dniu **27.10.2008 r.** Minister Spraw Zagranicznych wydał decyzję dotyczącą powołania **Specjalnego Wysłannika do spraw porwanego obywatela polskiego**, a w dniu **04.11.08** zaakceptował zasady współpracy pomiędzy Pełnomocnikiem a Zespołem, wypracowane przez Zespół.

Skład Zespołu Koordynacyjnego

W skład Zespołu weszli przedstawiciele następujących komórek MSZ: **Departamentu Konsularnego i Polonii, Departamentu Azji i Pacyfiku, Biura Bezpieczeństwa Dyplomatycznego, Biura Rzecznika Prasowego**. W Zespole reprezentowane były następujące instytucje zewnętrzne: **Agencja Wywiadu, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służba Wywiadu Wojskowego, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz Rządowe Centrum Bezpieczeństwa**.

W spotkaniach Zespołu uczestniczyli także **Ambasadorowie RP w Islamabadzie oraz w Kabulu**.

Status Zespołu Koordynacyjnego

Status Zespołu Koordynacyjnego miał charakter **ściśle konsultacyjny** umożliwiający wymianę posiadanych informacji oraz na tej podstawie **wypracowywanie oraz rekomendowanie propozycji działań** kierownictwom reprezentowanych w Zespole resortów oraz służb, a także za ich pośrednictwem **Rządowemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego (RZZK)**.

Nadzór i koordynacja

Z ramienia MSZ **nadzór** polityczny nad działaniami Zespołu sprawował **Sekretarz Stanu** wspierany przez **Podsekretarza Stanu odpowiedzialnego za region Azji i Pacyfiku**. **Koordynację** prac Zespołu prowadził **Dyrektor Departamentu Konsularnego i Polonii**.

Harmonogram spotkań Zespołu Koordynacyjnego

Spotkania Zespołu Koordynacyjnego **zwoływane** były *ad hoc* w zależności od rozwoju sytuacji, na wniosek członków Zespołu lub kierownictwa MSZ. W okresie od 29 września 2008 r. do 9 marca 2009 r. Zespół Koordynacyjny odbył **ponad 30 spotkań**. We wcześniejszej fazie rezultaty obrad Zespołu miały formę notatek informacyjnych o realizowanych działaniach. Od 21 października sporządzane były formalne sprawozdania z posiedzeń, w formule dokumentu klasyfikowanego.

Cele działania Zespołu Koordynacyjnego

- pozyskiwanie oraz wymiana informacji w celu zapewnienia maksymalnej skuteczności współpracy oraz działań prowadzonych przez zaangażowane instytucje,
- koordynacja działań na rzecz uwolnienia porwanego Polaka,
- uzgadnianie propozycji działań politycznych wspierających działania operacyjne,
- formułowanie sugestii dotyczących ww. działań dla kierownictwa MSZ oraz innych instytucji uczestniczących w pracach Zespołu, a za ich pośrednictwem do decyzji RZZK,
- formułowanie sugestii oraz wspieranie działań prowadzonych przez Ambasadę RP w Islamabadzie,
- formułowanie sugestii oraz wspieranie działań Specjalnego Wysłannika Ministra SZ,
- uzgadnianie zakresu informacji udostępnianych publicznie, pod kątem ich wpływu na skuteczność prowadzonych działań dyplomatycznych i operacyjnych, w tym także przekazywanych pracodawcy porwanego, przedsiębiorstwu Geofizyka, oraz rodzinie.

Zasady postępowania wypracowane przez Zespół:

- w oparciu o szczegółową analizę sytuacji wewnętrznej Pakistanu, doświadczenia innych krajów oraz ograniczone własne możliwości operacyjne *in situ*, powierzenie stronie pakistańskiej prowadzenia działań na rzecz uwolnienia Polaka,
- wielopłaszczyznowa współpraca z instytucjami pakistańskimi w tym zakresie,
- pozyskiwanie maksymalnej ilości informacji uzupełniających z wszelkich możliwych źródeł międzynarodowych mogących przyczynić się do zwiększenia skuteczności prowadzonych działań,
- regularna kontrola i weryfikacja aktywności pakistańskiej w sprawie, poprzez kontakty dyplomatyczne i własne działania operacyjne,
- uzależnienie dynamiki działań dyplomatyczno - politycznych od wyników weryfikacji aktywności pakistańskiej i postępu działań operacyjnych,
- utrzymywanie stałej presji wobec władz pakistańskich przez Ambasadę RP w Islamabadzie, Specjalnego Wysłannika Ministra SZ oraz Ambasadę Pakistanu w Warszawie,
- wywieranie dwustronnej i międzynarodowej presji politycznej na Pakistan poprzez zaangażowanie autorytetu władz polskich, zagranicznych oraz organizacji międzynarodowych (UE, NATO),
- nawiązanie współpracy z pracodawcą porwanego oraz utrzymywanie kontaktu z jego rodziną w Polsce,
- prewencyjne ostrzeżenie przed zagrożeniem obywateli – w tym polskich turystów - oraz przedsiębiorstw polskich prowadzących działalność w Pakistanie.

Polityka informacyjna

W trosce o maksymalną ochronę porwanego oraz skuteczność prowadzonych na rzecz jego uwolnienia działań, tak dyplomatycznych jak i operacyjnych, realizowanych przez służby specjalne, przyjęto zasadę prowadzenia **niezwykle restrykcyjnej polityki informacyjnej** poprzez:

- maksymalne ograniczenie obiegu informacji wrażliwych poprzez wymianę głównie w systemie obiegu dokumentów niejawnych,
- stosowanie, w ramach obrad Zespołu, asymetrii wymiany informacji politycznych i operacyjnych, wobec których Zespół stosował zasadę „need-to-know”,
- prowadzenie limitowanej (reaktywnej), jednoźródłowej polityki medialnej w oparciu o wyłączność MSZ na występowanie w tej sprawie,
- stosowanie briefingu „off the record” dla mediów połączonego z apelem o nienagłaśnianie sprawy ze względu na natychmiastowy oddźwięk w mediach pakistańskich, a co za tym idzie możliwą eskalację żądań porywaczy,
- budowanie współpracy z rodziną i pracodawcą porwanego poprzez utrzymywanie bezpośrednich regularnych kontaktów informacyjnych oraz uzgadnianie wypowiedzi publicznych.

Rezultaty działań Zespołu Koordynacyjnego

- nawiązanie **ściślejszej współpracy z instytucjami pakistańskimi**, tj. z urzędem Prezydenta, Premiera, MSZ, MSW, ISI, wojskiem, policją, władzami stanowymi oraz przedstawicielami parlamentu pakistańskiego,
- **uzyskanie** kanałami dyplomatycznymi oraz operacyjnymi niezwykle bogatej i **szczegółowej informacji** na temat wewnętrznej sytuacji w Pakistanie, w rejonie przetrzymywania porwanego oraz prowadzonych tam operacji wojskowych, ugrupowań terrorystycznych tam działających (w tym samych sprawców porwania), zasad ich postępowania, a także doświadczeń innych państw prowadzących działania na rzecz uwolnienia ich obywateli porwanych w Pakistanie (Chiny, Afganistan, USA),
- **utrzymywanie** przez Ambasadę RP w Islamabadzie, a także przez przedstawicieli służb specjalnych **regularnych kontaktów z instytucjami pakistańskimi** na szczeblu roboczym oraz egzekwowanie informacji o postępach prowadzonych przez nie działań,
- utrzymywanie przez Ambasadę RP w Islamabadzie **kontaktów z ambasadami innych państw** mogących służyć informacjami oraz pomocą w sprawie porwanego Polaka (ChRL, Afganistan, USA, Arabia, Saudyjska, ZEA, Francja, Czechy),
- utrzymywanie analogicznych **kontaktów dwustronnych i międzynarodowych przez służby specjalne**,
- zrealizowanie **dwóch podróży Specjalnego Wysłannika Ministra SZ do Pakistanu, Afganistanu i Chin** w terminach: od 24 listopada do 4 grudnia 2008 oraz od 2 do 17 lutego 2009,
- zrealizowanie **kilkudziesięciu działań dyplomatyczno-politycznych, bilateralnych i międzynarodowych**, łącznie z rozmowami angażującymi autorytet najwyższych władz Polski, Pakistanu, Unii Europejskiej i NATO,
- ograniczenie rozgłosu medialnego:
 - **ograniczenie** liczby członków Zespołu Koordynacyjnego oraz **odbiorców informacji niejawnych**,
 - **objęcie klauzulą informacji** dotyczącej spotkań Zespołu oraz śledztwa wszczętego przez krakowską prokuraturę,

- **koordynacja polityki medialnej** z innymi resortami i Geofizyką,
- znaczne **ograniczenie ilości materiałów medialnych** przez cały czas prowadzenia działań na rzecz uwolnienia Polaka (do chwili pojawienia się informacji o śmierci Polaka),
- nawiązanie **stałego kontaktu z rodziną porwanego**, regularne rozmowy telefoniczne, osobiste wizyty przedstawiciela DKiP, list Ministra SZ,
- nawiązanie **regularnej współpracy z pracodawcą** przedsiębiorstwem Geofizyka, w tym, w pierwszym okresie, udzielenie pomocy w zakresie ochrony ewakuacji pracowników przedsiębiorstwa z terenowej bazy w Attock,
- **ochrona polskich przedsiębiorstw oraz obywateli w Pakistanie**
 - nawiązanie kontaktu przez Ambasadę RP w Islamabadzie z przedsiębiorstwami oraz obywatelami polskimi w Pakistanie,
 - rekomendacje dotyczące polityki bezpieczeństwa,
 - wydanie przez MSZ w okresie objętym niniejszym raportem trzech komunikatów ostrzegawczych odradzających wyjazdy do Pakistanu i Afganistanu dla potencjalnych turystów,
 - Spotkania z zarządem PGNiG oraz spółek podległych, realizujących kontrakty w Pakistanie. Spotkania miały na celu uświadomienie zagrożenia bezpieczeństwa pracowników.

2. Relacja z najważniejszych działań zrealizowanych w wyniku prac Zespołu

Dynamika działań

W okresie od 28 września 2008 do 29 kwietnia 2009 w sprawie Polaka porwanego w Pakistanie zostało zrealizowanych kilkadziesiąt działań dyplomatyczno-politycznych, zarekomendowanych przez Zespół Koordynacyjny. Miały one **ściśle określoną dynamikę wynikającą** z prowadzonej przez Ambasadę RP w Islamabadzie oraz Zespół wnikliwej **analizy sytuacji bieżącej** w regionie geograficzno-politycznym, w Pakistanie jak i w strefie przetrzymywania porwanego. Ogólna strategia, przy uwzględnieniu także zmiennej aktywności strony pakistańskiej, **polegała na doborze najważniejszych, w danym okresie, instrumentów działania mogących doprowadzić do bezpiecznego uwolnienia Polaka**. W chronologicznym zestawieniu działań można wyodrębnić następujące etapy:

- wrzesień
 - **wystąpienie, bezpośrednio po porwaniu Polaka, do strony pakistańskiej** (MSZ, MSW, ISI, policja, wojsko, władze regionalne), a także służb specjalnych zaprzyjaźnionych państw, **o pełną mobilizację wszelkich sił i środków**, mającą na celu niezwłoczne uwolnienie porwanego poprzez zidentyfikowanie jego miejsca pobytu oraz uniemożliwienie porywaczom przemieszczenie się do regionów niekontrolowanych przez władze pakistańskie,
- październik
 - **działania rozpoznawcze** mające na celu zebranie maksymalnej ilości informacji służących do podjęcia kierunkowej decyzji dotyczących dalszego postępowania w sprawie,
 - **decyzja o powierzeniu stronie pakistańskiej prowadzenia działań** na rzecz uwolnienia Polaka, jako tej, wobec której skierowane zostały żądania porywaczy oraz posiadającej największą wiedzę i zdolność operacyjnego działania. Jako że wysunięte przez porywaczy, czyli organizację TTP żądania wypuszczenia z więzień Talibów oraz zaprzestania prowadzenia operacji militarnych przez pakistańską armię w rejonie Dera Adam Khel, Bajaur i Swat, kierowane były

bezpośrednio do rządu Pakistanu, strona polska nie miała żadnych możliwości spełnienia w jakiegokolwiek części wysuwanych roszczeń. Stąd wystąpiono do strony pakistańskiej o podjęcie wszelkich możliwych działań na rzecz uwolnienia Polaka. Utrzymywano stały kontakt z przedstawicielami Pakistanu i wywierano nieustanny nacisk polityczno-dyplomatyczny, zarówno w kontaktach dwustronnych, jak i wymiarze międzynarodowym, tak aby kwestia pozostawała w centrum zainteresowania władz Pakistanu i traktowana była jako bezwzględnie priorytetowa.

- **kontakty na najwyższym szczeblu państwowym (Prezydent, Premier, Minister SZ) mające na celu podkreślenie polskiego żądania podjęcia energicznych działań władz pakistańskich w tej sprawie.**

- październik / listopad
 - **nakreślenie długofalowej strategii** działań w oparciu o wiedzę pozyskaną w wyniku zaistnienia analogicznych sytuacji w przeszłości,
 - **polityka regularnych nacisków dwustronnych i międzynarodowych na władze pakistańskie** połączona z wnikliwą obserwacją oraz oceną prowadzonych przez tamtejsze służby działań operacyjnych,

- grudzień
 - **nasilenie presji wywieranej na władze pakistańskie** poprzez powołanie oraz wyjazd Specjalnego Wysłannika Ministra SZ,
 - **pozytywne sygnały o postępie prowadzonych działań,**
- styczeń
 - **wywieranie stałej presji politycznej w kontaktach bilateralnych i międzynarodowych,**
- luty
 - **gwałtowna intensyfikacja działań** dyplomatycznych (ponowny wyjazd Specjalnego Wysłannika) i operacyjnych **w związku z ultimatum,**
 - zapewnienia strony pakistańskiej **o dobrym kierunku negocjacji,**
 - zaskakujące **załamanie rozmów, śmierć porwanego,**
 - **kategoryczne żądania wobec strony pakistańskiej** odzyskania ciała, przedstawienia raportu z przeprowadzonych działań oraz ujęcia i ukarania sprawców,
 - mobilizacja **presji dwustronnej i międzynarodowej,**
 - nasilenie **równoległych działań operacyjnych,**

- marzec/kwiecień
 - działania dyplomatyczne na szczeblu bilateralnym i międzynarodowym, mające na celu wywarcie presji na władze pakistańskie w celu odzyskania ciała porwanego.

Szczegółowy harmonogram zrealizowanych działań

Wrzesień 2008

28.09.08 – poinformowanie przez Ambasadę RP w Islamabadzie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Pakistanu Imtiaza Kazi o porwaniu Polaka; informacja została natychmiast przekazana do szefów policji czterech prowincji Pakistanu; wszczęto śledztwo w sprawie.

28.09.09 – przekazanie do MSZ w Warszawie przez Ambasadę RP w Islamabadzie **informacji o uprowadzeniu Polaka.**

28.09.08 – wystąpienie **Ambasadora RP w Islamabadzie do wysokiej rangi funkcjonariusza ISI Wasifa Mumtaza** z prośbą o próbę **zidentyfikowania miejsca pobytu porwanego na podstawie jego telefonu komórkowego.**

28.09.08 – wystąpienie **Ambasadora RP w Islamabadzie do Ambasador USA A. Patterson** z prośbą o **pomoc służb amerykańskich w ustaleniu miejsca pobytu porwanego.**

28.09.08 – rozmowa telefoniczna **Ambasadora RP z Premierem rządu stanowego NWFP Haiderem Hoti** z prośbą o podjęcie natychmiastowych poszukiwań porwanego na terenie NWFP, graniczącej z dystryktem Attock.

28.09.08 – rozmowa telefoniczna **Ambasadora RP z gen. Zafarullahem Khanem dowódcą Frontier Corps w Peszawarze** dotycząca podjęcia natychmiastowych poszukiwań porwanego.

28.09.08 – spotkanie **Ambasadora RP z Premierem Pakistanu R. Gilanim oraz Ministrem SW R. Malikiem w towarzystwie Ambasadora Francji, ówczesnie sprawującej prezydencję UE** (przekazanie kondolencji Premiera D.Tuska w związku ze śmiercią 3 obywateli Pakistanu należących do ochrony Polaka, poinformowanie o zablokowaniu przez policję dróg prowadzących z Pendżabu, by uniemożliwić wywiezienie Polaka do FATA oraz o innych działaniach operacyjnych policji oraz ISI).

28.09.08 – **zidentyfikowanie przez Ambasadę firm oraz Polaków przebywających w Pakistanie** oraz przekazanie im ostrzeżenia i informacji dotyczących zasad zachowania bezpieczeństwa.

28.09.09 – nawiązanie **przez Departament Konsularny i Polonii (DKiP) MSZ bezpośredniego kontaktu z rodziną porwanego w Polsce oraz firmą Geofizyka** (w Polsce i w Pakistanie).

28.09.08 - rozmowa telefoniczna **Ministra SZ RP R. Sikorskiego** z Ministrem SZ Pakistanu **S. M. Qureshim.**

29.09.08 – spotkanie **Ambasadora RP z Ministrem SW Pakistanu R. Malikiem**, uzgodnienie przygotowań dotyczących ewakuacji pozostałych pracowników Geofizyki z obozu terenowego w Attock, przekazanie informacji o kolejnych działaniach władz pakistańskich w sprawie (polecenie wydane Agentom Politycznym wszczęcia poszukiwań własnymi kanałami), prośba o niepodejmowanie własnych działań przez Ambasadę oraz nienagłaśnianie sprawy w mediach, co mogłoby znacząco utrudnić działania służb pakistańskich na rzecz uwolnienia porwanego.

30.09.08 – poinformowanie Ambasady RP **przez Ministra SW Pakistanu o znalezieniu śladów noclegu porywaczy** oraz o wstępnych ustaleniach, co do tożsamości sprawców porwania.

30.09.08 – **08.10.08** – ewakuacja obozu terenowego **Geofizyki w Attock** we współpracy z Ambasadą oraz władzami pakistańskimi.

30.09.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Kabulu z gen. J. Schlosserem.**

30.09.08 – wylot **pracowników Biura Bezpieczeństwa Dyplomatycznego (BBD) MSZ do Pakistanu**, między innymi w celu pomocy w organizacji ewakuacji obozu terenowego w Attock.

30.09.08 – **umieszczenie komunikatu ostrzegawczego** dla osób udających się do Pakistanu na stronie internetowej MSZ

30.09.08 – **spotkanie szefów państw (HoM's) UE w Pakistanie** poświęcone możliwości ewakuacji obywateli UE w związku z pogorszeniem warunków bezpieczeństwa.

Październik 2008

01.10.08 – weryfikacja przez Ambasadę RP w pakistańskim MSW **informacji prasowej o sprawach porwania dokonanych, zgodnie z doniesieniem, przez organizację ekstremistyczną Tehrik-e-Taliban Pakistan (TTP)** oraz o politycznych żądaniach porywaczy skierowanych do rządu pakistańskiego.

01.10.08 – wezwanie **Ambasador Pakistanu w Warszawie do MSZ.**

02.10.08 – spotkanie **Ambasadora RP z Podsekretarzem Stanu SW Imitiazem Kazi.**

02.10.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Islamabadzie z Ambasadorem ChRL Luo Zhaohui** w sprawie doświadczeń w zakresie działań na rzecz uwolnienia chińskich porwanych. Ambasador Luo poinformował, że próba samodzielnego nawiązania przez Ambasadę Chin kontaktu z porywaczami opóźniła negocjacje.

06.10.08 – przekazanie władzom pakistańskim **nagrania z oświadczeniem porwanego** oraz żądań porywaczy.

06.10.08 – przekazanie do MSZ (na prośbę z dnia 1 października 2008) przez MSWiA RP **informacji o klientach korzystających z usług polskich operatorów telefonii komórkowej zalogowanych do sieci w Pakistanie.**

06.10.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Kabulu z Szefem Narodowej Rady Bezpieczeństwa Afganistanu Z. Rasoulem**, nadzorującym służby specjalne w sprawie doświadczeń wynikających z działań na rzecz uwolnienia afgańskich dyplomatów.

06.10.08 - rozmowa telefoniczna **Premiera RP D. Tuska** z Premierem Pakistanu **S. Y. R. Gillanim.**

07.10.08 – opracowanie przez Departament Azji i Pacyfiku (DAiP) MSZ **propozycji działań politycznych wobec Pakistanu - w kontekście uprowadzenia Polaka** - na potrzeby pracy Zespołu Koordynacyjnego.

07.10.08 – **wizyta przedstawiciela DKiP u siostry porwanego** w Krośnie (partnerka nie wyraziła zainteresowania zorganizowaniem analogicznego spotkania).

07.10.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Kabulu z Ministrem SZ Afganistanu R.D. Spantą.**

08.10.08 – spotkanie przedstawiciela **DKiP z Zarządem firmy Geofizyka** w Krakowie.

09.10.08 – przekazanie Premierowi RP **sugestii dotyczących działań politycznych wobec Pakistanu** w kontekście uprowadzenia Polaka.

14.10.08 – spotkanie **przedstawiciela Ambasady RP w Pekinie z Z-cą Dyrektora Centrum Ochrony i Pomocy Konsularnej chińskiego MSZ Zhao Hai Han'em** w sprawie chińskich doświadczeń w działaniach na rzecz uwolnienia porwanych.

10.2008 - nawiązanie kontaktu przez **Stalego Przedstawiciela RP przy Unii Europejskiej z Javierem Solana oraz Benitą Ferrero-Waldner** w sprawie porwanego Polaka.

20.10.08 - spotkanie w **MSZ Ministra SZ RP R. Sikorskiego z Ambasador Pakistanu** w Warszawie S. I. Balach.

24.10.08 - spotkanie **Premierów RP i Pakistanu** w Pekinie.

27.10.08 - **Decyzja** nr 103 z dnia 27 października 2008 r. Ministra Sprawa Zagranicznych w sprawie powołania **Specjalnego Wysłannika Ministra SZ** ds. obywatela polskiego porwanego w Islamskiej Republice Pakistanu.

29.10.08 - przedstawienie sprawy przez przedstawiciela RP podczas **Spotkania Grupy Roboczej ds. Azji i Oceanii (COASI)** Unii Europejskiej.

29.10.08 – list **Ministra SZ RP** do siostry porwanego.

Listopad 2008

04.11.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Islamabadzie z Szefem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Pakistanie Ambasadorem Jan de Kok** w sprawie uprowadzonego Polaka.

07.11.08 – kolejne rozmowy **Ambasadora RP w Islamabadzie w MSZ Pakistanu oraz z Ambasadorem ChRL.**

10.11.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Pekinie z Zastępcą Dyrektora Generalnego Departamentu Konsularnego MSZ ChRL Qiu Xue Juan.**

13.11.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Islamabadzie z Sekretarzem Stanu MSW Syedem Khamalem Shahem**, potwierdzenie dobrego zdrowia porwanego oraz politycznych żądań porywaczy

14.11.08 - spotkanie w **MSZ Podsekretarza Stanu R. Schnepfa i Specjalnego Wysłannika MSZ z Ambasador Pakistanu w Warszawie.**

15.11.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Islamabadzie z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Ropy Pakistanu G.A. Sabri** na temat bezpieczeństwa polskich firm realizujących kontrakty w sektorze paliwowym w Pakistanie.

24.11.08 – spotkanie **Ambasadora Z. Kuchciaka oraz Ambasadora RP w Pekinie z Zastępcą Dyrektora Generalnego Departamentu Konsularnego MSZ ChRL.**

28-30.11.08 – **wizyta Ambasadora Z. Kuchciaka w Kabulu** (spotkania w MSZ z przedstawicielami służb specjalnych Afganistanu (NDS) oraz w Ambasadzie USA z przedstawicielami DIA, CIA, FBI i CJ2X)

Grudzień 2008

30.11.08 – 4.12.08 – wizyta Ambasadora Z. Kuchciaka w Islamabadzie, spotkania z:

- **Prezydentem Pakistanu Ali Asif Zardari**, wręczenie wystosowanego przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego przesłania o charakterze humanitarnym,
- **Sekretarzem Stanu w MSW Syedem Kamalem Shahem**,
- **Podsekretarzem Stanu w MSZ Akbarem Zebem**,
- **Sekretarzem ds. Prawa i Porządku w FATA Ghulamem Quadirem Khanem**,
- Przewodniczącym Stałego Komitetu ds. Religijnych i Mniejszości Narodowych parlamentu **senatorem Sami-ul-Haq’iem**,
- **ambasadorami Chin, Iranu, Afganistanu, Arabii Saudyjskiej, ZEA**,
- **dziennikarzem Saidem Monsurem Quaisranim**, posiadającym kontakty ze środowiskami pakistańskich Talibów.

04.12.08 - wezwanie **Ambasador Pakistanu** w Warszawie do MSZ.

13.12.08 – spotkanie **Ambasadora RP w Paryżu z Dyrektorem Gabinetu Ministra SZ Francji Ambasadorem Philippe Etienne** w związku z wizytą Ministra B. Kouchnera w Pakistanie.

14-20.12.08 - wizyta w Pakistanie **Dowódcy Marynarki Wojennej wiceadmirała Andrzeja Karwety**.

14.12.08 - spotkanie **Podsekretarza Stanu MSZ J. Najdera z Ministrem SZ Pakistanu** podczas konferencji w Paryżu na temat Afganistanu.

14.12.08 - ponowne przedstawienie sprawy przez przedstawiciela RP podczas **Spotkania Grupy Roboczej ds. Azji i Oceanii (COASI) Unii Europejskiej**.

19.12.08 - wezwanie **Ambasador Pakistanu** w Warszawie do MSZ.

31.12.08 - odpowiedź **Prezydenta Pakistanu** na list – pisanie Prezydenta RP.

Styczeń 2009

05.01.09 - spotkanie w **MSZ Podsekretarza Stanu J. Najdera z Ambasadorem Pakistanu w Warszawie**.

9-16.01.09 - poruszenie kwestii porwanego obywatela RP przez **koordynatora UE ds. terroryzmu Gilesa de Kerchove** podczas jego wizyty w Pakistanie, spotkanie z **przedstawicielem Ambasady RP w Islamabadzie**.

15-16.01.09 – poruszenie kwestii porwanego Polaka przez **Sekretarza Generalnego NATO Jaap de Hop Scheffera** w rozmowach z najwyższymi przedstawicielami władz podczas wizyty w Pakistanie.

17-23.01.09 - wizyta **Szefa Sztabu Wojaka Polskiego gen. F. Gągora w Pakistanie**.

22.01.09 – spotkanie **przedstawiciela Ambasady RP w Islamabadzie z Ministrem SW Pakistanu R. Malikiem**.

30.01.09

- uzyskanie przez Ambasadę RP **potwierdzenia z MSW Pakistanu prawdziwości ultimatum** porywaczy grożących straceniem zakładnika, jeśli do 04.02.09 rząd Pakistanu nie spełni skierowanych wobec niego żądań politycznych,
- intensyfikacja działań politycznych i operacyjnych ze względu na bezpośrednią groźbę wyrażoną w ultimatum,
- wystąpienie o pilne spotkanie z Sekretarzem Stanu w MSW Kamalem Shahem,
- organizacja pilnej wizyty Ambasadora RP do Peszawaru i spotkania z Gubernatorem North West Frontier Provice (NFWP) Owais Ghani przy pomocy Przewodniczącego Senatu p. M. Soomro.

30.01.09 – wezwanie Ambasador Pakistanu do MSZ; podczas spotkania Podsekretarz Stanu MSZ J. Najder wręczył notę dyplomatyczną, w której strona polska wyraziła oburzenie oraz żądanie zintensyfikowania działań strony pakistańskiej w związku z ultimatum porywaczy.

30.01.09 - rozmowa telefoniczna Ministra SZ RP z Ministrem SZ Pakistanu.

31.01.09 wizyta Ambasadora RP w Islamabadzie w towarzystwie Ambasadorów Czech (prezydencja UE), Szwecji oraz Komisji Europejskiej u **Sekretarza Stanu w MSW Kamal Shaha.**

31.01.09 – spotkanie przedstawiciela Ambasady RP w Islamabadzie z Zastępcą Dyrektora Generalnego Departamentu ds. Walki z Terroryzmem Pakistańskich Służb Specjalnych ISI Gen. Bryg. Wasemem Ayubem.

Luty 2009

02.02.09 - wyjazd Specjalnego Wysłannika MSZ do Pakistanu.

02.02.09 - wizyta Ambasadora RP w Peszawarze oraz spotkanie z Gubernatorem NFWP Owaisem Ghani. Wiadomości przekazane Ambasadorowi mają charakter uspokajający - prowadzone są negocjacje, ultimatum zostanie zawieszona a żądania zmodyfikowane.

03.02.09 - kolejne rozmowy z ISI.

04.02.09 - spotkanie Specjalnego Wysłannika Ministra SZ Ambasadora Z. Kuchciaka z Sekretarzem Stanu MSW Kamalem Shahem; poinformowanie o postępach prowadzonych z porywaczami rozmów i zapowiedzi przedłużenia ultimatum.

05.02.09 kolejne rozmowy telefoniczne z **Sekretarzem Stanu MSW Kamalem Shahem,** który zapewnia, że negocjacje potrwać jeszcze około 3-4 tygodni.

05 - 06.02.09 – wizyta przedstawiciela DKiP MSZ w Krośnie, Krakowie i Wieliczce, spotkania z rodziną porwanego oraz Geofizyką.

06.02.09 - wizyta Kamala Shaha w Peszawarze. Do godziny 4.00 czasu pakistańskiego (24.00 czasu polskiego) pakistańskie MSW zapewniało, że rozmowy są prowadzone.

07.02.09 - medialna informacja o śmierci Polaka ukazała się około godziny 9.00 rano czasu pakistańskiego (5.00 naszego czasu), wkrótce później źródła pakistańskiego MSW potwierdziły jej wysokie prawdopodobieństwo, zapewniając jednak, że informacja jest weryfikowana.

07.02.09 - rozmowa telefoniczna Wiceministra SZ J. Najdera z Sekretarzem Stanu pakistańskiego MSW Khamalem Shahem. Rozmówca potwierdził wysokie prawdopodobieństwo doniesień medialnych zaznaczając jednak, że informacja jest obecnie weryfikowana przez trzy niezależne źródła. Minister J. Najder **zażądał** od pakistańskiego rozmówcy, by w razie potwierdzenia tragicznej wiadomości dołożyć wszelkich starań, żeby **ciało zmarłego zostało potraktowane z należytym szacunkiem oraz przekazane stronie polskiej.**

08.02.09 - uzyskanie nagrania przedstawiającego egzekucję porwanego, potwierdzenie tożsamości ofiary przez rezydenta Geofizyki w Islamabadzie.

09.02.09 - wręczenie noty dyplomatycznej chargé d'affaires a.i. Pakistanu w Warszawie M.M. Farooq, w której strona polska domaga się od władz pakistańskich zajęcia oficjalnego stanowiska w kwestii śmierci porwanego Polaka i w razie jej potwierdzenia, przedstawienia pisemnej, rzetelnej i szczegółowej informacji dotyczącej wszelkich działań władz pakistańskich zrealizowanych w tej sprawie oraz żąda podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu odzyskania i przekazania polskiej Ambasadzie ciała.

10.02.09 – spotkanie Ambasadora RP w Islamabadzie oraz Specjalnego Wysłannika Ministra SZ z Ministrem SZ Pakistanu, wręczenie noty dyplomatycznej, nieformalne potwierdzenie śmierci polskiego obywatela przez Ministra SZ (oczekiwanie na pisma w tej sprawie z MSW), złożenie kondolencji oraz zapewnienie o działaniach mających na celu odzyskanie ciała.

10.02.09 – ogłoszenie przez Ministra SZ R. Sikorskiego, podczas konferencji prasowej Premiera D. Tuska, informacji o wyznaczeniu nagrody w wysokości jednego miliona złotych za pomoc w ujęciu i ukaraniu sprawców porwania i morderstwa.

10.02.09 – wysłanie do polskich placówek dyplomatycznych w Azji, Europie i Ameryce polecenia o przekazanie miejscowym władzom stanowiska Rządu RP potępiającego zamordowanie polskiego obywatela z prośbą o reakcje i deklaracje pomocy w ujęciu sprawców czynu.

10.02.09 – spotkanie Wiceministra SZ P. Grudzińskiego z Asystentem Sekretarza Stanu DS USA D. Friedem, wysoka ocena władz amerykańskich - niezależnie od ich niepowodzenia - działań prowadzonych przez Polskę na rzecz uwolnienia Polaka, , deklaracja dalszej pomocy.

11.02.09 – spotkanie Ambasadora RP w Islamabadzie i Specjalnego Wysłannika Ministra SZ z Przewodniczącym Komisji ds. SW Senatu Pakistanu senatorem Muhammadem Talha'em Mahmoodem w sprawie odzyskania ciała porwanego.

11.02.09 – utworzenie na prośbę Ambasady RP w Pakistanie trójstronnej grupy roboczej (Ambasada RP, MSW i MSZ Pakistanu) w sprawie odzyskania ciała zamordowanego.

11.02.09 – spotkanie Ambasadora RP w Madrycie z Dyrektorem Generalnym Spraw Strategicznych i Terroryzmu hiszpańskiego MSZ Carmen Bujan Freire, zapewnienie o kontynuacji dalszej współpracy w celu odzyskania ciała oraz ukarania sprawców zbrodni.

12.02.09 – spotkanie Ambasadora RP w Islamabadzie i Specjalnego Wysłannika z Wiceministrem SZ Pakistanu Akbarem Zebem, wręczenie noty w sprawie odzyskania ciała, wyjaśnienia okoliczności śmierci i pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności. Zapewnienie ze strony pakistańskiej o gotowości współpracy w tej sprawie z polskim wymiarem sprawiedliwości pomimo braku formalnej umowy o pomocy prawnej .

24.02.09 – wystosowanie listów przez Premiera **D. Tuska** do Przewodniczącego KE **J. Barroso** oraz przez Min. SZ **R. Sikorskiego** do Sekretarza Generalnego Rady UE **J. Solany** i Komisarza UE ds. Stosunków Zewnętrznych **B. Ferrero-Waldner** z prośbą o wsparcie ze strony UE, polskich nacisków na stronę pakistańską, mających na celu odzyskanie ciała zmarłego i ukaranie winnych zbrodni.

24.02.09 -06.03.09 – wizyta w Pakistanie wiceministra SZ **J. Najdera**, spotkania z Prezydentem **A. A. Zardari**, Premierem **Y. Gilani**, Ministrem Spraw Zagranicznych **M. Qureshi**, Sekretarzem Stanu w MSW **K. Shah**. Podczas spotkań Min. J. Najder zażądał od strony pakistańskiej zdecydowanych działań w celu odzyskania ciała zmarłego, wyjaśnienia zbrodni oraz ukarania winnych.

Marzec 2009

09.03.09 kolejne spotkanie **trójstronnej grupy roboczej** (Ambasada RP, MSW i MSZ Pakistanu) w sprawie odzyskania ciała zamordowanego.

16.03.09 – rozmowa telefoniczna I Rady Ambasady RP w Islamabadzie z Sekretarzem Stanu w MSW Pakistanu **Kamalem Shahem**.

18.03.09 – spotkanie I Rady Ambasady RP w Islamabadzie z Sekretarzem Stanu w MSW Pakistanu **Kamalem Shahem**.

31.03.09 Międzynarodowa Konferencja w Hadze zorganizowana przez ONZ w/s zwalczania terroryzmu w Afganistanie. Poruszenie w wystąpieniu **Min. J. Najdera** w obecności m. in. Min. SZ Pakistanu kwestii odzyskania ciała Piotra Stańczaka.

31.03.09 kolejne spotkanie **trójstronnej grupy roboczej** (Ambasada RP, MSW i MSZ Pakistanu) w sprawie odzyskania ciała zamordowanego.

Kwiecień 2009

Liczne noty Ambasady RP w Pakistanie do wyspecjalizowanych agend rządu pakistańskiego zajmujących się sprawą zamordowanego Polaka, domagające się odzyskania ciała zamordowanego.

Wystąpienie Ambasadora RP w Pakistanie o spotkanie z **M. Farooqi - Szefem Kancelarii Prezydenta Pakistanu** (odpowiedzialnym w Kancelarii Prezydenta za sprawę porwania i zabójstwa Polaka). Do spotkania nie doszło z uwagi na odzyskanie ciała P. Stańczaka.

29.04.09 - przylot do Polski samolotu specjalnego Pakistańskich Sił Powietrznych z ciałem polskiego inżyniera.

Wylot został poprzedzony uroczystą ceremonią pożegnania, w asyście kompanii honorowej. Na uroczystości pożegnania w Pakistanie obecni byli Federalny Minister ds. Wewnętrznych **Rehman Malik** i Sekretarz Stanu ds. wewnętrznych **Syed Kamal Shah**, Dyrektor Generalny ds. Europy **Mazher Javed** oraz członkowie oficjalnej delegacji udającej się do Polski. Na trumnie owiniętej we flagi polską i pakistańską, zostały złożone wieńce kwiatów od Prezydenta, Premiera, Ministra Spraw Wewnętrznych i Sekretarza Stanu ds. Wewnętrznych w pakistańskim MSW. Na pokładzie

samolotu pakistańskich sił powietrznych trumnie towarzyszył Sekretarz Stanu w pakistańskim MSZ Khan Nawabzad Malik Amad oraz Ambasador RP w Pakistanie Krzysztof Dębicki. Na lotnisku wojskowym Warszawa – Okęcie odbyła się, z udziałem kompanii honorowej Wojska Polskiego ceremonia pożegnalna, w której uczestniczyli także Podsekretarz Stanu w polskim MSZ Andrzej Kremer i Ambasador Pakistanu w Polsce Seema Ilahi Baloch. W wypowiedziach po zakończeniu ceremonii pożegnania, Wiceminister w pakistańskim MSZ Khan Nawabzad Malik Amad zapewnił, iż władze pakistańskie będą w dalszym ciągu prowadziły wszelkie możliwe działania, aby doprowadzić do pojmania i osądzenia sprawców tej haniebnej zbrodni.

05.05.09 – Pogrzeb Piotra Stańczaka

Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Krośnie z udziałem rodziny zmarłego, pracowników Geofizyki Kraków, przedstawicieli władz regionalnych, przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz mieszkańców miasta.

3. Analiza aspektów prawnych porwania Polaka w Pakistanie w kontekście zidentyfikowania, poszukiwania oraz ukarania sprawców

Odpowiedzialność karnoprawna sprawców

- Sprawcy porwania obywatela polskiego podlegają ściganiu zarówno w świetle przepisów pakistańskich, jak i zgodnie z prawem polskim na podstawie art. 110 – 114 kodeksu karnego¹.
- Wszczęcie postępowania w Pakistanie nie stanowi przeszkody do prowadzenia postępowania karnego w Polsce na poziomie śledztwa prowadzonego przez prokuraturę, jak też ewentualnego procesu karnego (raczej zaocznego).
- Sprawcy mogą być poszukiwani międzynarodowym listem gończym za pośrednictwem Interpolu (*prawdopodobnie efektywność takiego kroku będzie niska, gdyż sprawcy zapewne nie opuszczają Pakistanu. Jeżeli postępowanie rozciągnięte będzie na osoby pomocników w szerokim sensie, to może się okazać, że niektórzy współodpowiedzialni za zabójstwo będą podróżowali poza granice Pakistanu*).

Możliwości współpracy z Pakistanem w zakresie postępowania karnego

- Polska nie posiada umowy z Pakistanem o pomocy prawnej lub innych umów, które ułatwiałyby ściganie sprawców.
- Współpraca może opierać się na zasadach ogólnych, czyli zwróceniu się o informacje. Państwo zapytane może udzielić informacji, jeżeli jego przepisy wewnętrzne na to pozwalają. Zwyczajowo stosowana jest w takich przypadkach zasada wzajemności lub złożenie deklaracji, że państwo wzywające udzieli pomocy w razie zapytania ze strony państwa adresata.

Odpowiedzialność państwa w świetle prawa międzynarodowego

- Brak kodyfikacji tego zagadnienia. Organizacja Narodów Zjednoczonych opracowała projekt takiej konwencji, ale do tej pory nie podjęto procesu wdrażania jej w życie.
- Ogólne zasady:
 - Państwa, podobnie jak inne podmioty prawa, ponoszą **odpowiedzialność międzynarodową** za popełnienie czynu zakazanego przez prawo międzynarodowe. Czynem takim jest każde postępowanie niezgodne z prawem międzynarodowym, a więc każdy przypadek naruszenia tego prawa niezależnie od tego, czy doszło do niego wskutek aktywnego czy biernego zachowania państwa. Do powstania odpowiedzialności międzynarodowej niezbędne jest więc łączne wystąpienie dwóch elementów: naruszenie przez państwo zobowiązania międzynarodowego, czyli bezprawne dopuszczenie się czynu sprzecznego z prawem międzynarodowym oraz możliwość przypisania tego naruszenia konkretnemu państwu.
 - Państwo, które dopuściło się czynu zakazanego przez prawo międzynarodowe, ma obowiązek naprawienia szkody w taki sposób, by usunąć skutki naruszenia i przywrócić w miarę możliwości stan poprzedni.

¹ Art. 110. ⁽⁴³⁾ § 1. Ustawę karną polską stosuje się do cudzoziemca, który popełnił za granicą czyn zabroniony skierowany przeciwko interesom Rzeczypospolitej Polskiej, obywatela polskiego, polskiej osoby prawnej lub polskiej jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej oraz do cudzoziemca, który popełnił za granicą przestępstwo o charakterze terrorystycznym.

§ 2. Ustawę karną polską stosuje się w razie popełnienia przez cudzoziemca za granicą czynu zabronionego innego niż wymieniony w § 1, jeżeli czyn zabroniony jest w ustawie karnej polskiej zagrożony karą przekraczającą 2 lata pozbawienia wolności, a sprawca przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie postanowiono go wydać.

- *W przypadku Pakistanu można mówić najwyżej o zaniechaniu lub zaniedbaniu pewnych działań, co jest wystarczająco mocnym argumentem do uzasadnienia dwóch elementów: wyrządzenia szkody i naruszenia zobowiązania międzynarodowego.*

Środki, które mogą być użyte wobec innego państwa:

- Sankcje polityczne (np. zerwanie stosunków dyplomatycznych, ograniczenie stosunków dyplomatycznych lub konsularnych, czyli m.in. obniżenie rangi placówki, odwołanie ambasadora na konsultacje, ograniczenie stosunków tylko do stosunków konsularnych), noty protestacyjne, oświadczenia, demarche i inne deklaracje,
- Sankcje polegające na wykluczeniu państwa z danej organizacji międzynarodowej,
- Środki przymusu niepociągające za sobą użycia siły zbrojnej, podejmowane przez organizacje międzynarodowe. Omówienie sankcji nakładanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ na podstawie art. 41 Karty Narodów Zjednoczonych,
- Sankcje militarne nakładane mocą rezolucji RB ONZ na podstawie art. 42 KNZ
- *Użycie siły w celu samoobrony (postulowane przez niektórych (w formie wystąpień medialnych) wysłanie jednostki GROM prawdopodobnie zakończyłoby się kolejnymi ofiarami śmiertelnymi. Spornym byłoby czy jest to forma samoobrony, gdy jednostki zbroje użyte są poza własnym terytorium. Warto zwrócić uwagę, że także USA nie podaje tego argumentu przy nalotach na terenie Pakistanu).*
- Retorsje, represalia. *Brak możliwości zastosowania retorsji. Represalia są formą wypłaty odszkodowania za czyny popełnione przez inne państwo (należą do nich także reparacje wojenne).*